

KÉLET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, vasárnap, január 23

Tizenegyedik évfolyam.

AZ ÚJ ADÓ.

A magyar képviselőház most tárgyalja az új fogyasztási adókat. Mindenki által érthető alakban mondva el: arról van szó, hogy ezután egy kiló kávé körülbelül 8 krral, egy kiló csukor 3 krral egy liter sör 1 krral drágább lesz.

Ez bizony akárminthet szépítjük a dolgot, új adó, új teher, s a nemzet, melyet amúgy is sok kereszt nyom, bizonyára ezt is ékes szélbéli átkokkal fogja megköszönni az országgyűlésnek és kormánynak. De hát ez a mi sorsunk, s nem először szenved meg a többség azért, a mit a nemzet legjobban felfogott javára cselekedett. Ha az állam-tünek felé engedné stíljedni Magyarország, akkor is csak ő volna a bűnös. Ha ezen tüdős intézménytől megtagadná a pénzt és segítyt és visszavetné az országot haladásában, akkor is csak ötlet kárhözátér. És ha a nemzeti élet fenntartásáért a nemzettől vesz pénzt, akkor is csak őt terheli az átok.

A sok rossz közül választja tehát azt, a mi lehet, neki különösen a választások előtt legtöbb árt. de legtöbbet használ a hazának.

Akadnak talán mégis emberek, a kik belátják, hogy saját terheit a magyar nemzeten kívül senki sem fogja számára elviselni e kerek világban. Bizonyára csak akadnak nyugodtan gondolkozó emberek, a kik belátják, hogy a teherviselésben csak a között lehet választani, hogy mely módonlehető terheket könnyebben elviselni.

Annyi kétségtelen, hogy az adófelvitőre nézve sokkal kényelmesebb, ha egy héten 10—20 krral akkor fizeti le az adóját, midőn csukorért, kávéért küld a boltba, vagy a kocsmában egy pohár sör árán.

A fogyasztási adóknak minden közgazdasági elmélet szerint határozott előnyei vannak minden más adóval felett.

Egy részt azért, mivel csak az fizeti, a ki akarja, s más felől észrevétel nélkül fizeti. A csukor-, kávé- és sörfogyasztási adó annyival is igazságosabb, mivel csak a mitveltebb és magasabb szükségletekhez szokott közönséget éri, s csakis akkor fizeteti meg vele, midőn a szükséges pénz meg is van hozzá.

A falusi pórt, a ki sem kávé, sem csukrot, sem söröt nem fogyaszt, nem is éri a teher s nem exequálja rajta senki. Mekkora hátránya és kára minden adóemelésnek, hogy a végrehajtásra támaszkodás, s ez által pottom áron feccséri el egész családoknak véres verejtekkel szer-

A KELET TÁRCZÁJA.

SZÍNHÁZ.

E hét a színészeké — csak hogy valahára már erről a mi színházunkról is lehet beszélni!

Ámbár, az igazat megvallva, akármiről és akárkiről szólnak, voltaképpen theatrumból beszélünk s bajos megkülönböztetni, hol a határokkal, mely a professionatus színészeket a műkedvelőktől, a deszkából épített színpadot az alakoskodás természetes játszóhelyétől elválasztja.

Ki tudja, hátha ez az egész nagy világegyetem csak olyan productió, melyet valami hatalmas regisseur mutogat — ugyancsak drága belépti díjak mellett. Hátha az erdők, rétek, hegység-völgyek csak oly káprázatok, mint a Löbman vagy Boeckói couillissai, készítrve időleges használatra, oda tolva az előadás tartamára, míg a gépész: az idő, elemi változások, ár-áriz, földrendés más alakot ad nekik az újabb mutatvány Staffagea számára.

Hát mi, szereplők! Ugyan ki irta meg nekünk a szerepet s mennyi akadozás, botlás rontja meg játékunkat, a sugó — a sors — gyakran elgyökküngengetvén s mi nem tudva sem té, sem tova, mert nem ügyeltünk meg végszavunkat . . .

Néha, s talán többször, mi magunk is belekontárkodunk, ugyan, a dráma-alkotás mester-ségébe s áltatjuk a világot, meg magunkat, mintha csakugyan komoly volna a játék, mintha el lehetne csakugyan hinni nagy pathosszal előadot dictionokat.

zett vagyonát; mennyi könnyet csak kenyer nélkül maradt szülők és éhező gyermekek szemeibe, mennyi fájdalmat és gyűlölséget hint el állam és minden létező iránt a lakosság minden rétegében! Nem hiában fektet a pénzügyi dolgokban annyira praktikus Franciaország legfőbb súlyt a közvetett adókra, s nem hiában van kivétel nélkül minden európai országban a közvetett adó tulnyomó arányban az egyenes adók felett. Csak mi voltunk elmaradva ezen a téren is.

De azért még a mérsékeltbben gondolkozó pártok részéről is, nincs ellene vége-hossza a tiltakozásnak és ingerült-ségnek, vagy jobban mondva a mesterséges igazgatásnak és a kérdés kortes célokra való kizsákmányolásának. Nem fizetünk, mert a húsz millió deficitből csupán három milliót apasztunk ez adóval évenként. Miért nem talál ki a kormány olyan adót, melylyel egyszerre mind a húsz milliót törleszteni lehetne?

Szegény kormány! Ha egy 20 millió adót hozna be, bizonyára végkép elárulná és megsemmisítené a hazát. Csak akkor tánczoltatnák meg igazán.

Dehát nekünk sorsunk a türés, de kötelességünk a haza sorsán való segítés, s hazafias kötelességünket nem fogjuk alárendelni a népszerűség elvesztésének.

Horvát-Szlavonországoknak a közbe országgyűlésen való képviselteknek tárgyaiban kiküldött országos bizottság ma d. u. 6 órakor tartá alakuló ülését. Elnökké Haynald Lajos bibornok-érsek, előadója Falk Miksa választott meg. Az ülés elején Cziráky János gr. levélben menti ki távollétét családi okok miatt, mi sajnálattal tudomásul vétetett.

Holnap d. u. 1¹/₂ órakor a magyar és horvát bizottságok együttes ülést tartanak, melyben a közös elnök fog megválasztatni.

A kereskedelmi miniszteriumban tegnap dr. Matlekovics Sándor elnöke alatt tanácskozással kezdtek egy a magyar kereskedelmi tengerészeti számára megállapítandó tengerészeti szolgálati szabályzat ügyében. A bizottság tagjai a kereskedelmi miniszterium részéről még Schnierer osztálytanácsos és Stokinger miniszteri titkár, az igazságügyminiszterium részéről Keömlény Pál kir. táblai bír., a flumei tengerészeti hatóság részéről Fost titkár, és a flumei kereskedelmi kamara részéről Warglien Győző és Smoquina titkár. Ez ügyben a tengerészeti szolgálati szabályzatra nézve egy törvényjavaslat megállapításáról van szó, mely körülbelül 100 szakaszt fog magában foglalni. Mintán a vám- és kereskedelmi egyezség alapján a kereskedelmi és tengerészeti ügyek is kö-

Bizony isten, olyan komolyan beszélünk az oszményről, a föld sarának megvetéséről, arról a darab égről, melyet a legszebb szántóként sem adnánk oda, mintha csakugyan magunk is hinnék, hogy más is hiszi nekünk. Ugy elverjük mellőnk a becsület nevében, melyet a világ szeme láttára vértünk árán s mi hagynunk megsértetni, mintha négy szemközti soha sem aludtunk volna e „portéka” fölött a magunk s főként a mások bérére.

És, uram fia! milyen kegyes, jó lelkek vagyunk a piacon! Milyen boldog is az a statua, ott a főtér közepén! Az mind csupa becsület, őszinte embereket lát — míg a szegény fal árulva bámul, látva, hogy zárt helyében hogy rakják le az emberek egymás után a külviselet costumeit: az alhajt, bamis fogakat, a ruházat alá rakott párnázásokat s külön helyre a kölcsön vett lelkiismeretet! . .

De hát nem erről a közletről, banalis hasonlat szerint való színházról, a nagy világról, akarok én szólni — mert ennek ugyan nincs külön hete. A végtelenség, mely épen végtelenség által akár semmiségi szívében is bátran elkelhet, nem az őra módjára van berendezve, hogy percz-mutatóiról megkülönböztethetők darabkái — s talán maga ez a beosztás is csak egyik módja a nagy ámitásnak, melyben nyakig úszunk s úsztatunk másokat is . .

En erről az — emberileg szólva — igazi hétről beszéllek, melynek fölsimított jele, hogy hétszer ebédeltünk (már a kinek volt mit . .) és hétszer aludtunk folyamán s a mely alatt, csakugyan, még a kolozsvári színház is beszél-tetett magáról. Igaz, maga ez a körülmény is nagyon gyanússá teszi a dolog valóságát s nagy kedvünk volna, épen ezen az alapon, azt hinni,

zós elvek szerint szabályzandók, e javaslat az osztrák kormánnyal egyetértőleg lesz megállapítandó. A tanácskozások holnap tovább folynak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Jan. 20.

Lukács Béla a kormány pénzügyi politikának eddigi sikertelenségéből nem akar érvet meríteni a törvényjavaslat ellen. Szóló egyedül a szükséglet, a pénzügyi helyzet kényszerűségét döntő indoknak a javaslat mellett, olyannak, mely elnémita a javaslat egyéb organikus hiányai miatti aggodalmakat, el nem fogadhatja. Kell, hogy az magában is jó és kereszttűlvető legyen, hogy a gyakorlati életben több kárt ne okozzon, mint a kilátásba helyezett problematikus fiscalis haszon. E javaslat pedig a pénzügyi bizottság által tett módosítások dacára helytelen, viszonyainknak meg nem felelő.

Szóló elismeri, hogy a javaslatba hozott rendszer szerint a zárt városokban a megadóztatás a lehetőségig teljesen keresztül van vite, hogy eléri a fogyasztásnak majdnem összes mennyiségét és az adó az adókötelezettek közt egyenletesen oszlik meg; de hátránya a rendszernek, hogy akadályoztatja a forgalmat és tág tért nyit a zaklatásokra és visszaélésekre.

Utál ezután a kettős megadóztatás veszélyére, melyet a pénzügyi bizottság módosítása csak a papíron enyésztet el, de a gyakorlati életben nem; mert vagy nagyon vexatorius lesz az ellenőrzés, úgy hogy az illető, ezt elkerülendő, inkább kétszer-háromszor megfizeti adóját, vagy kevésbé szigorú ellenőrzés fog gyakorlati, akkor a pénzügyi eredmény lesz koezkáz-tatva. (Ugy van! balfelől.) Hasonlóképpen nagy zaklatással fog járnai az egyes háztartások és magán fogyasztók ellenőrzése. A pénzügyi bizottság igyekezett ugyan az eredeti javaslat hiányain segíteni, de ez az alapul vett adórend-szer helytelenségénél fogva nem sikerült.

Ezen adóemelés nem a maga nemében, és a világon sehol, még Franciaország és Ausztriában sincs behozva, hol pedig e czikkék fogyasztása sokkal régebb és általánosabb, mint nálunk. Ugyisintén a vegyes megadóztatási rendszer sem alkalmaztatik még azon államokban sem, melyekben különben ehez hasonló adó-emelések már fennállanak. Igaz, Franciaországban fennáll az octroy, mely kiterjed az étel, ital-neműekre, a tüzelő- és takarmányanyagokra, de a kereskedelmi forgalom oly jelentékeny czikkeire, mint a csukor és kávé, nem. Továbbá az octroy csak a városokra van szorítva, és községi jövedelmi forrást képez, nem pedig államit. Belgiumban és más államokban pedig, hol ezen octroyok fennállanak, igyekeznek azokat megszüntetni.

Ausztriában, a bor és hús mellett a kilencz tartományi városban, melyek zárt városokat képeznek, még sok más czikk kerül meg-

hogy csakugyan káprázatról van szó, hanem egy perczre azért mégis feledjük metaphysikai skulpusainkat, a mint teszünk magunkat, hogy komolyan hisztük, mikor „kedves barátunk” kezét megrázzuk, vagy „alázatos szolgája”-t köszöntünk, hogy csakugyan arról van szó, a mit ajkunk kijelent.

Tehát csakugyan megöltük Krasznai Miska huszonöt éves színi pályájának évfordulóját — orálunk, koszoruzunk, ajándékozunk — s no, természetesen, banquetteztünk. A távolabbi világ talán csodálkozza kérdi, hogy mióta lett Krasznai olyan nagy művész, hogy akkora ovatiót kellett neki csinálni? Hiszen soha sem hallotta, hogy úgynevezett halhatatlan alakokat teremtet volna s meglopta volna az égi tüzet, hogy a lángszellem szikráit pattantssa a néző szívébe.

Igaz: Krasznai nem tartozik azok közé a nagyvilági alakoskodók közé, a kik olyan manírosan pályáskodnak a piaci statua körül, hogy aztán a négy fal közé vonulva lerakja maszkját. Hanem igen is tartozik azok közé a kivételes emberek közé, a kik huszonöt hosszú éven át állhatatosan ugyanazok maradtak. Ő ugyan soha sem változtatott köpenyegét, sem alarozot nem viselt, nem cserélgetett s az maradt mindig, a mi volt. Már pedig ebben a chameleon-szerű világban ez ugyancsak nagy szó. Most, a mikor nagyok és kicsinyek folyton-folyvást alakoskodnak s úgy változtatják lelki-teszt, vallási, politikai, társadalmi színeiket, mint a hold a képét — semmi sem lephet meg bennünket annyira, mint egy olyan csodafi, a ki állandóan meg tudott maradni huszonöt éven át is annak, a mi huszonöt évvel ezelőtt vala.

En azt hiszem, hogy a kolozsvári közönség ezt az isten csodáját jubálta s azt mon-

adózatás alá a sorompónál, de mind csak olyanok, melyek a helyi forgalom, nem pedig egy-szersmind az általános kereskedelmi forgalom szempontjából itélendő meg. Azonkívül Bécsben a fogyasztási sorompók nem foglalják magukban a főváros összes területét: népes külvárosok azon kívül esnek, és a sorompók még sem helyzetnek kiébb, mert az nagyon korlátozná a fővárosnak a vidékkel való forgalmát. Vajjon a mitől még Bécsben is félnek, azt meg fogja-e birni a mi fiatal fővárosunk? (Helyeslés balfelől.) Minden állam igyekszik belső forgalmát megkönynyíteni. A zárt városok rendszere mindentit a forgalom akadályának ismertetik el; a hol csak lehet, elejtik, néhol szükségből türik, de sehol ki nem terjesztik. E javaslat elfogadása esetében mi ellenkezőleg leszünk kénytelenek eljárni. Gazdaságunk, iparunk, kereskedelmünk nem oly erős, hogy veszély nélkül adhatnók fejünkön ily experimentálókra. (Helyes-és balfelől.)

Elterelni a forgalmat eddigi megszokott kereteiből, existenciájában megtámadni igen számos keresetforrást: ez igen könnyű dolog, éhez nem kell egyéb mint egy rossz törvény. (Ugy van! a baloldalon.) De ipart teremteni, emelni az anyagi jólétet: az igen nehéz dolog; gyógyítani a talán sokszor elkerülhetetlen, de helytelen és rossz közgazdasági és pénzügyi politika által fűtött sebeket, ez igen nehéz feladat. Ezt tapasztaltuk már önmagunk is eléggé saját kárunkra.

Ajánlja a különvélemény elfogadását. (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon.)

Helyi beszédét a vasárnap tartandó ülésre halasztotta.

LAPSZEMLE.

A „Pesti Napló” vezércikkében az európai helyzetről szól, mely a görög török kérdés felszínrehozásával ismét borúsabbá vált s mely az osztrák-magyar birodalomnak a kérdéshez való viszonya folytán minket is mind jobban érdekelhet.

Jelzi, hogy a porta véglegesen visszautasította a választott bíróság tervét, és a török minisztertanács most a fölött tanácskozik, mennyiben lehetne kibővíteni a Görögországnak megadni ígért engedményeket.

A vita Törökország és Görögország között eddig a körül forgott, hogy Görögország nem akart lemondani ama területi nagybonyodásról, melynek következtetésére, a berlini konferencia határozatai folytán, magát feljogosítottnak tartotta, — és hogy Törökország, támaszkodva a hatalmak abbeli kijelentésére, hogy reájok nézve a görög-török differenciák kiegyenlítésénél csupán a közvetítés lehet irányt adó, a görög követelések el nem fogadható voltának álláspontjára helyezkedett.

Nem igen csalatkoznék, ha valaki azt hinned, hogy evel állította ki magáról a legjobb bizonyítványt.

S másik ünnepeim valója is van e közönségnek — ugyancsak a színház révén, a mely, ugyan, kissé arányosabban oszthatja vala be érdeklélt mutatóványait, de a mely, a végén is, nem független ural magának, hanem szintén kénytelen, mint minden és mindenki, a körül-ményekhez alkalmazkodni s így természetesen akkor tát száját a sült galambra, a mikor közlelben reptel.

Színházunk egyszerre két, sőt három vendéget fogad — a szép szőke szendét, Demjén Róziát, a valódi keleti tüztől színporkázó, erőteljű duzzadó drámai jellem-színésznőt, Fáy Szerenát s a hangszerének legelső tükeit is fölcsin hozni tudó Essipoff Anettát. Emennek majd minden külső eszközt megvető, igazi mrelységű játékát méltassák a zeneőrök — amannak szólnak maguk, magukról.

A „John Halifax, gentleman” szerzője művészi kicsiny rajzai közt van egy néhány, melyeket az emberi szív e mely ismerője csak úgy a felszínről körvonalozott. A helyi gőzös fedlzetén meglát egy fiatal párt s egyiknek lebigyesztett, másiknak összeszorított ajkáról leolvassa helyzetüket, kiütközteti szívük titkát s elbeszéli egész történetüket. A szembelevő ablak lakosát, a szomszédos kis boltba járó szegényes leányt, csupán látásból úgy megismerteti az emberrel, mintha mindig érintkezett volna velők.

John Halifax szerzője Dömjén Rózsa sima, gyermeketek arcáról is le tudná olvasni még bizonyosok nélkül való lelkületét, mely még eredeti állapotában, mint a tükör, adja vissza a vettekét. Mint a sima tó felülete: egész képét

Hirdetési díjak.

Egy négyzet cenziméternyi tér ára 2 kr. Helyedj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket főlvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Smbenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36. Haenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haenstein, és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Szervitátr 3. sz.

Ügyittési csikhek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

né, hogy a porta ismételni akarja ama játékát, melyet a montenegrói kérdésben Montenegróval és az eleintén közvetítő, később pedig fenyegetőleg és tüntető módon közbelépő hatalmakkal üztő. Igaz ugyan: Montenegró kielégítették, csak hogy ez nem a berlini határozatok értelmében történt, hanem a sok halogatásról és kifogásról ismeretes porta-politika értelmében.

A görög kérdésben a dolgok állása Törökországra nézve határozottan még kedvezőbb.

Ma a porta nemcsak, hogy bizonyos lehet a felől, hogy a görög kérdés megoldásánál teljesen ki van zárva annak lehetősége, hogy a hatalmak a porta ellen kényszerrendszabályokat fognak alkalmazni, hanem ezenfelül még amaz elégtétele is meg van, hogy Franciaország, melynek a görögöket pártfogoló irányzata vesztélylyel fenyegetett, visszavonult a színhelyről és oly tartózkodólag viseltetik, hogy ez Athénben nem minden ok nélkül rut cserbenhagyásnak tekinthető, míg a helyzetet ismerő és komolyan gondolkozó politikai köröknek aggodalomra adhat okot.

A mióta a európai kabinetek komolyan hozzáálltak a görög kérdés megoldásához, Párisban, a kulisszák mögött oly dolgok történtek, melyek következtetését engednek arra, hogy a tartózkodás, melybe a még nem rég szüleg erőlyes akciót sürgető Franciaország hirtelen átesapott, másban birja indokait, mint abban, hogy nem akar Görögország melletti akciójával európai bonyodalmat előidézni.

A porta államterfiai kétségen kívül örvendhetnek Franciaország Pál fordulását, mert e körülmény szabad kezét adott nekik egyelőre arra nézve, hogy a papíron levő becses engedmények ígéretével újra halogassák a határátengedés kérdését.

Az „Egyetértés” a csukor-, kávé- és sörfogyasztási adótörvényjavaslat tárgyában tartott képviselőházi vitákról cikkeznek s biztatja a híveket, hogy ne üljenek otthon, hanem jöjjenek fel az országgyűlésre.

Az ország feszült figyelmé van — ugymond — ehez tapadva. Bár tegnap se hiányzott volna ellenzéki képviselő. Véletlenül tegnap győzni lehetett volna. Most az adóemelés kérdésénél nem szabad hiányozni senkinek. A többség ugyan többség marad s a horvát auxiliáriusok megteszik a szegődvényes szolgálatot, de azért az ellenzék tagjainak a híven teljesített kötelesség lelkesítő példáját kell a nemzet előtt felmutatnia.

A pénzügyi bizottság hivatalos előadója: Hegedűs Sándor tett kísérletet hosszú beszédben kimutatni, hogy a fogyasztási adók behozatala sem nem adóemelés, sem nem terhes, sem nem ártalmas. A különvélemény előadója Lukács Béla helyesen utalt arra, hogy valamely adóemelési törvényről nemcsak a pénzügyi helyzet, hanem a törvénynek önmagában való czélzértisége s ad, de egy kis szellő megfordítja a sugar-tűző anyagot. Fáy Szerenának csak maga két szeme egészen egyebet beszél. Forrongó tűzsugarak villámlanak azokból elő, nem várva, míg a hatás jön, hanem elejőke sietve, törve a tárgyaknak, hogy megragadva, megkapva, anyagot szolgáltatassanak a bensitertő erőnek, idomításra, új alakba öntésre. Csak anyag az, mit e szemek keresnek, hogy az alakot a benső erő megteremthesse, s ha az első metszésre még nem minden legkisebb részecskéje domborul ki a szobor-képnek, csak idő kell hozzá, hogy az izzó kohó forrongása a még meglevő szögleteket is lecsiszolja.

E vékonyka termetidomai mintha azért maradtak volna teltség nélkül, mivel a belakó lélek a nagyobb számú atom-szemeket a maga számára hódította el s e finom eres arez-izmok talán azért oly mozgékonyak, mert a rendszeren sürtűben vannak át-meg átszűrve-fonva azokkal a finom idegszálakkal, a melyek a lélek villany-telepének vezető sugarai, állandó rapportat tartva fön a gondolatok és érzések zibongó miveltével. A proteusi alak a színművészet egyik föltétele s Fáy Szerena egész megjelenése azt látszik hirdetni, mintha egy női Proteus járna közöttünk. Ajk-szögletéből mintha Lady Macbeth titka lesködnék, szeme villanásában, mintha Cleopatra vágya szólana s ha az a megnevezhetetlen nagy hatalom mindnyájunkat az alakoskodásra helyezett e tarka-barka világ színpadára, John Halifax szerzője bizonynyal azt fogná mondani, hogy „ha nem csalódom, Fáy Szerena kisasszony egykor az igazi színpad legelső sorában foglal majd helyet.”

É-n.

főleg a társadalom helyzete kell, hogy irányadó legyen.

A pénzügyi bizottság előadója egyébiránt bátran beszélt. Mintha csak fel akarta volna világyozni a kormánypártot. S nem egészen sikerrel.

Azonban nem hatnak többé az ily beszédek. Lukács Béla kiváló szakavatottsággal mutatá ki, hogy a fogyasztási adók mind az adó-tárgyak természete szerint, mind a zaklató kezelés miatt az iparnak és kereskedelemnek megterhelése folytán, mind a kormánynak adott nagy közigazgatási felhatalmazás okából mily nagy és bosszantó új terhet képezendik a társadalomnak. Kimutató, hogy hasonló adók s azoknak hasonló kezelése iránt még nem tettek kísérletet soha egyetlen mely állam kormányai sem. Holnap Holty Ignác, a függetlenség pártján a kérdésben vezérszónoka fogja a vitát megkezdni. Utána a szónokok hosszú sora következik minden pártból.

BELFÖLD.

Szászrégen, 1881. jan. 20.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Azon általános megalommal szemben, — mely az ország állami követelményéhez képest a magyarosodás terén megindult, a midőn az állampolgárság nemesak az alkotmány adta jog gyakorlásban nyilvánul, hanem külső nyelv tekintetben is kifejezést nyer az általános név magyarosításban, — ily, állami életünkre nézve kétségtelentl kedvező viszonyokkal szemben a szász régen lakosság nagyobb része ellentétes irányban működik. — Mivel a társadalmi együtt-lét a nemzeti fejlődésnek főirányadója, — fontos az állami tekintetekből is, hogy valjon valamely község vagy város társadalmi milyen, minő eszmékből táplálkozik?

Szászrégen társadalmi egyáltalában nem magyar; — sőt a német cultus annyira erőt vett a város lakosságán, mintha most is az árvizes Flandria valamelyik terméketlen völgyében táplálkoznának, nem pedig a Maros mentén a székhely-fővárostól pár órá jársra, közvetlen közelében Görgény várához Rakóczy kedves mulatóhelyéhez.

A magyar-csem Szászrégenben néhány hivatalnokból (a járásbíró Condreishem) s pár ügyvédből áll; — ezek pár év előtt külön olvasó-egyesületben rendezték összejövetelüket, nem rég azonban a szász casinóval megtörtént a fusio, — még pedig oly formán, hogy a magyar olvasó egyesület létezésének még a nyomase lát-szik, kapitálátak minden feltétel nélkül a magyarok, — s lettek németek, helyesebben ö-zsázok.

A casinó társalgási nyelve a német, csupán kártya-játék alatt lehet magyaros szótart hallani; a hivatalos kiadványok csak németül szerkesztettek, s legközelebből a bali meghívók is ez idegen nyelven lettek kiállítva; — magyar hírlap alig található a casinóban.

Hát bizony ideje volna, hogy ébredjenek a szászrégeni magyarok, s jöjjenek már egyszer tudatára annak, hogy a bekés együttélést egyáltalában nem gátolja az, ha lelkekben, szívökben, szavakban és eljárásukban magyarok maradnak.

Ha a községi élet az elnémetesedés posványába jut, ha a társadalmi életben a magyar szellemet fenntartani nem tudják, — alig remélhető, hogy Maros-Tordamegyének e legalább is alkalmatlan németesítő telepe ne legyen káros, már

Br. Reichenstein Ferenczettel való ismeretségem.

Barutziu után Móricz István.

(Fiamnak, leányomnak s vejemnek ajánlott elbeszélés.)

(Folytatás.)

Hogy ne mutassam magamat olyanannak, a milyen nem vagyok, meglátogattam a többi tanácsosokat is, különösen emlékszem Horváth Istvánra és Szentgyörgyre. Az öreg Horváth, kit N.-Szébenből ismertem, halkan, négy szem közt mondta: „Édes patrióta, vigyázzanak nagyon, mivel ez emberek megesalják. Magokat is, mint miket csak játékkártyának tekintenek.”

Én is nagyon őszinte voltam Horváth irán-nyában; mindketten olismertük, hogy minden-kinék véleményét ugyanazon észra egyesíteni, a lehetőségén túl van.

„Félek, hogy maguk elsietik dolgaikat.”

„Én is félek”, volt válaszom.

Végére megszabadultam Bécsből s elindultam Prágába, kedves emlékeket víve magam-mal csakis a boldog órákból, melyeket Moldo-van Demeter szeretetreméltó családja körében töltöttem.

Az országgyűlésen.

Az országgyűlés nemzeti tagjainak értekez-lésén 1863. július hó vége felé tárgyalás alá jött a trónbeszédre adandó felirat tervezete. A boldogult András metropolita az ülés után meg-hívott, hogy mutassa meg az érseki könyvnyom-dát, melyet én soha sem láttam; innen csakha-mar kertjébe vitt, hol csak ketten voltunk. Meg-kinált szivarral s azután kezdé:

Baritu ur, miért ellenzi a birodalmi ta-nácsba való belépést? Miért tegyük ki a nemő

pedig a magyar állam követelménye az, hogy a szétszört német helységek természetes módon assimiláltassanak.

Maros-Tordamegye lakosságának tulnyomó része a székely, ez után szám szerint követke-zik az oláh, — már pedig oláh-társadalomról még hallani sem lehet, ellenben szász-társadalmi élet a szász-régeni gőcz-ponton virul, mint a pipacs. —

Ismételten ajánljuk a szászrégeni magya-roknak, hogy ébredjenek s igyekezzenek társa-dalmi uton érvényesíteni magokat, s főképen a magyar-nyelvet ne eszeréljék [ki idegen nyelvvel, mert a mikor állillemből az érintkezés alkalmá-val elejtik anyanyelvöket, — blünt követnek el saját nemzetükkel szemben.

r. l.

KÖZEGÉSZSÉÜGGY.

A vízvezetés, csatornázás, illet-ve talajszáritás, az emésztet és hu-ladékok (szemét, mosóvíz, esővíz stb) kezelé-sének kérdéséhez Kolozsvárrt.

(Folytatás.)

A zsidótemetőbeli kut 68 milligramm sa-létromsavanyt tartalmaz, (4 milligr. helyett) mely a rothadó hullaktól ered. Mekkora tévedés lenne azonban empirice azt állítani, hogy a temetőbeli kutviznak kell legrosszabbnak lenni, holott tiz-szeresenl rosszabbak a városbeli, a házak között evő kutak. Sőt ellenkezőleg ezen adat arról győz meg bennünket, hogy az a néhány, a ro-p-pant nagy földtömegben el-zórt hulla 7—10-lszerte kevesebb szennyező anyagot szolgáltat a földnek, mint a lakások között sürtün elszórt szűkségzék, emésztők, istálló, személgödörök és elöntözött moslékok.

A Szentegyház utcazi kut 367.

A Dr. Hintz gyógyszer-tára előtt levő kut 242. A takarékpénztár előtt levő kut 478 milli-gram salétromsavanyt tartalmaz (4 milligr. hely-lyett), világos bizonyítékul annak, hogy utcazi kutainkba e minden ház-nál levő legrosszabb szerkezett emésztőkből szabadon kiszivárgó ro-thadó szerves anyagok légegy tartalma korlátla-nul ömölhet bele.

Végre a vegytani intézet udvarán, vagyis a gubernium hátsó udvarán levő kut vize 987. milligramm! légegy-savat tartalmaz; miért mert 4—5 ölynre töle van az az országos nagy emésztő, mely mintegy 30 □ öi alapon 4 vagy 5 öi mélységű, melyet századon át nem szoktak, nem kell kitakarítani, mely elnyeli a bele hullott szörnyű nagy mennyiségű ürüléket és huyót, mely a föld alatt mindenfélő árszaja pestises fertőzését, mely igazán méltó az emésztő ne-véhez. Kolozsvár legnagyobb emésztője mellett van a legdusabb lé-génysav tartalmuk.

Ez, ugy hiszem, elég kézzel-fogható mutatója a talajszennye-zésnek, a föld ugyszólvá szánt-szándékos megfertőztetésének!

Míndezekből a végkövetkezmény az, hogy: Kolozsvár víze a város egész területén mindenütt a lehető leg-rosszabb; a legnagyobb mértékben beszennyezett talaj miatt.

Ez a rozsvíz egyik lényeges oka a Kolozsvárrturalgó irtóztató nagy halandóságnak.

A Szamos víze ellenben a leg-jobb, tisztább vizek sorában fog-lal helyet s csak ennek a város minden részeibe, tisztított álla-

zetet épen ő felsége gyűlöletének tárgyává, midőn uraságod tudja, hogy ez ő felségének aka-rata, a mint ezt Popu ur s mások is megmond-batták.

Kegyelmes uram! [En ex principio nem vagyok ellenére annak, hogy Erdély egy közös parlamentbe bemenjen, hisz én 1848-ban s je-lenleg is, a birodalom integritása mellett voltam s vagyok, ha nem is centralistikus tekintetben, de mindkét kezemet az októberi diplomán tar-tom. Óhajtom azonban, hogy mindenekelőtt biz-tosíttassék Erdély autonómiaja az 1691. évi Leopoldi diploma s az 1791. évi alaptörvények értelmében, egyszersmind a mi nemzetünk nyel-vével együtt, mint diplomatiiai nyelv, ezikke-lyeztessék be, a mint ő felsége is a trónbeszéd-ben megígérte.

Épen mivel ő felsége megígérte, talán csak nem kételkedik ő felsége szavaiban?

— Oh szegény fejtem, én nem kételkedem az uralkodó szavaiban, de megtanultam nem hinni a ministereknek.

— Én Schmerling ministert konkrétan embernek tartom, semhogy megessalna minket — válaszolá a főpap, kissé keményebb hangon.

— Én is azt hallom, hogy különösen Schmerling egy antik jellemű férfiú; de kérem Excellenciát méltóztatassék figyelembe venni, miezerint ezen epochába a ministerek jönnék s elmennek, mint az ök rendszereik. Használjuk fel mi a körülményeket s mondjuk ki, hogy mi-helyt a fejedelemségben bent minden autonóm jogaink szentesítve lesznek, mi is activ részt veszünk a centralis parlamentben, addig elé-gedjék meg a kormány azzal, hogy a biroda-lom integritása mellett nyilatkoztunk; alapítson ő is a mi parolánkra.

potban mintívó víznek eljuttatá-sától remélheti a város rosze-gés-ségi viszonyaitak egy részben jobbra fordulását.

Mielőtt értekezésemmel tovább mennék, méltónak tartom a megemlítésre, miszerint rövid idő múlva az itt használtnál tökéletesebb képét veendjük a kolozsvári vizek vegykutatóinak. Egye-temünk vegytani intézetében ugyanis Fabini Ru-dolf vegytanár ur vezetése, felügyelete sközvet-len befolyása mellett Gáspár János és Köpe De-zső tanárjelöltek lankadatlan buzgalommal dol-goznak már hónapok óta, ha jól tudom 15 víz vegyelemzésén, melynek eredményét remélhető-leg közzé fogják tenni. A nyereendő adatokat teljesen megbízhatókka fogja tenni azon körülmény, hogy a vegyelemzések egy egész év le-forgása alatt, tehát a hideg és meleg évszakok-ban egyaránt — a mint értesültem — nyolcz-szor ismételtetnek s a végeredmény a többszö-rös adatokból fog összeállítani. Mind köztudo-mású, miszerint egy a források, mint a folyó vizek vegykutatói részei az évszakok s egyéb kör-ülmények befolyása alatt változásnak vannak kitéve. E munkát becsét az is nagyban fogja emelni, hogy a vizek vegyelemzésével együtt ugyanannyiszor a kutakat körülíródedző talaj le-vegőjének vegyelemzését is eszközlik.

Egy ilyen munkálatnak szellemi értéke, természetesen, alig megbecsülhető; de anyagi értéke is tetemes. A mennyiben 15 mltnek se-vele együtt 15-ször a talajlégnek, együtt 30 vegyelemzésnek 8 szor ismétlése 240 vegyelemzés. Egy-egy vegyelemzés árát csak 10 forintra té-ve, (a törvényeséki egyszerű vegyelemzésekre annyi van megállapítva, melyek azonban egy-szerűségük, valamint tudományos értékükre néz-ve sem állnak azon a magaslaton, melyen egy teljesen kivitt víz-elemzés) 2400 forint az ér-teke.

Más szóval: enyibe kerülne Kolozsvárnak a tájékozás megszerzése; amibe igy mindon kiadás nélkül hozzá jutott.

Valóban szép viszonzása a tudomány egye-tem részéről a város által ösztöndíjakra adott öszzegeeknek!

Ilyen s hasonló czélok lebegtek szemeim előtt, midőn az orvosi segédek alkalmazását ajánlottam, miáltal bevonaltak volna az egye-tem ifjú jei erői; a városi közegészségügy mtkö-dés körébe. De, ami halad, tán nem marad el végkép?

E rövid kitérés után vegyük föl értekezé-sünk fonatát a második kérdéssel:

Van-e kolozsvári ivó víz káros befolyással az egész ségre.

Hogy a rozsvíz az azt egész életü-kön át használók egész ségének art, hogy a szer-vezet az azzal élést mindig kétségteleenl meg-sinli, azt kötetekre menő példakkal bizonyíthat-lán. Oly gazdag e részben egy a közéletbeli, a gyakorlati, mint a tudományos ijuvárlati tapasztalás, hogy nem hibázom, ha mondom, misze-rint azt nem volnának képesek egész összességében felőlteni.

A régebben élő, jobblétre jutott, többet tanult és saját kárukon okult nagy mivel nem-zetek rég eldöntötték e kérdést; rég küzdenek az ártalmak ellen — sikerrel, ugy, hogy előttünk már a tények és eredmények állanak, melyeket követhetünk, hasznunkra fordíthatunk a kísérle-tekkel járó idő és erő pazarlása nélkül — ha akarjuk és bírjuk.

Az akarást a legtisztább lelkiismerettel, a legmélyebb meggyőződésből melegen ajánlom tisztelt polgártársainknak. Ami pedig a kivitel

Erre a megoldogult élvezetvén békettüré-sét, monda:

„Hallja, én ő felségéhez egy kérést adtam be, melyben évi subventióért folyamodtam, hogy a consistoriumot s seminariumot szervezhessem, de ő felsége kérelmemmel a birodalmi tanács-hoz utasított. Én be kell hogy lépjek.”

E hangon mondott szavak után felkelt a ház előtti padról, a melyen ültünk, s behírván dolgozó szobájába, egy esomó actára tette ke-zeit, s monda:

„Látja? E sok munkához egyedül én va-gyok; nincs egy segítéségem is; nem szeretnek dolgozni, s a mit öök dolgoznak, az nekem nem tetszik, mivel nem tudnak dolgozni. A jó mun-kásnak jó fizetés kell. Ki vagyok mertlve Bá-ritu uram, nem tudok többé dolgozni. Alapot kell hogy adjanak, hogy jól fizethessem a jó munkásokat.”

Ezzel ujból kijöttünk a ház előtti padra.

Én egy percze le voltam fegyverezve. Az író-asztalnál kiejtett szavak, fájdalomteljes hangon voltak mondva. Hosszu szünet állott be. Midőn a beszédet folytatni akartam, megérkezett a vi-carius, s a főpap félbeszakította a beszélgetést. Beláttam egyszerre, miszerint Scilla és Caribdis közé kerültem; de a helyzet még se volt tiszta előttem. Ha folytatam az én hazafias szerény oppositumot, azt fogják mondani, nem akarom az egyházmegyének javát s sok egyebet; ha nem folytatam, kiköbolják, miszerint az osztrá-kok megvásárolták, mert, der Scheim denkt so, wie er ist.”

A főpapot nagyon nyugtalanul hagytam hátra. Pár nap eltelté után azonban arra ébre-dek, hogy br. Reichenstein hívat, azon ürügy alatt, miszerint az al-árosban levő egy gyárat

megbírását, az akadályok legyőzését illeti: nincs oly akadály, melyen az erős férfi-akarat ne vol-na képes diadalmoskodni.

A rozsvíz ártalmassága, mondom, bebi-zonyított tény.

Nehogy azonban véleményem alaptalan és erőszakos feltalásával vádoltathassam: némely, szerintem meggyőző momentumot, körülményt mégis fölidézek.

Maradjunk először az életfentartás termé-szetadta ösztönénél; ennél igazabbat, meggyő-zőbbet bizonyllyal nem találunk.

Látjuk mindennap és tudjuk, tudja minden-ki, de kivált azok, akik a közönség között for-gunk, hogy a nép általában a Szamos vizet sze-reti, azt issza, s mindeddig nem nyul a kutviz-hez, mig csak folyó vizet kap; melyet még ak-kor is többre becsül a szép tiszta kutviznél, mi-kor zavaros. S erre igazán ösztöne vezet, nem sokat okosodik, hanem követi jó érzését.

Magam is sokszor csudálkoztam ezen elő-tem akkor különös jelenségen, mely most már nem tetszik különösnek többé, miután a vegyelemzésből megvagyok győződve, miszerint Ko-lozsvárrt az egyesgyedül kifogástalan ivóvíz csak a Szamos víze. A koronkénti zavarodások alig ártalmas földeszeceket tartalmaznak, de semmi esetre sem rothadó szerves anyagokat.

Továbbá köztudomású tény, hogy a nagy városok napjainkban (a régi és úskorban a mi-nel népeknél még a kisebb helységek is vízve-zetéssel látták el magukat) rá kényszerülnek jó ivó víznek, bár roppant költséggel, bevezetésére. Miért tessik ezt? bizonynyára azért, mert meg-győződtek a rozsvíznek kártékony voltáról.

Dr. Salamon.

(Folyt. köv.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Megjelent az Orv. Term. Értesítő II-ik kö-tetének III-ik füzeté a következő érdekes tar-talommal. Tömösvári Ödön. A Heterostomeák stigmiája. 169 l. — Tömösvári Ödön. Könyv-ismertetés. 175 l. — Dr. Primics György. egyet. tnszd. Részletes jelentés az Erd. Muzem Egyet megbízása folytán a mult évben tett ásvány-földtani körutamról. Kisebb közlemé-nyek. 1. Észrevétel Dr. Primics Gy. „Ösemilösök csontjai a pesterei barlangból” czimű cikkére. — 2. A magyarországi álskorpiók. — 3. Né-hány erdélyi adesinsek közöttani vizsgálata. — 4. A M. Csesztve melletti Maros porondjának ásványtani összetétele. — 5. Jegyzetek Erdély néhány új előfordulása ásványról.

A Franklin-Társulat kiadásában Rajka Teréznek (Varga Lajosnénak) „Leányok könyve” czimű műve jelent meg. Elbeszéléseket, rajzokat és költeményeket tartalmaz s igen aján-lható munka. Gyöngéd s finom színekkel rajzolt kisebb történetek vannak elmondva benne, — egy-egy rozslu nevelt leány szomorú életéről, az árva gyermek bánatáról stb. s versei közül a „Kép az életből” czimű igen csinos szerzemény. Az említett társulat csinosan állította ki. Az ára 2 frt.

Die publicistik der Gegenwart (Die Pressverbältnisse im Kaiserstaal Oesterreich Un-garn Wien 1881. czimű könyv, mely az összes a monarchiában megjelenő hírlapok és folyóíra-tok czimét, alapításának idejét, árát, politikai vagy más tekintetben való irányát közli — kül-detett be hozzánk. Végéhez egy statisztikai tábl-lázat van csatolva melyből érdekesnek tartjuk

mutasson meg, valóban pedig azért, hogy a br. Schagunával történetekre nézve kérdezzem ki. Reichensteinnek a püspöki kertben folyt párbe-szédéről már tudomása volt. Mindkét báró meg-volt egyezve, személyemet illetőleg, a működé-si terve nézve.

(Folyt. köv.)

A LÁMPAGYÚJTÓ.

Angol regény.

— Irta:

MISS CUMMINS

Hatodik fejezet.

Hol van a menyiny?

(Folytatás.)

Mind hárman leültek vacsorálni. Vil-li a kis Sámuel az asztal középre he-lyezte, mint asztal dísz, s evés közben annyi mulatságos dolgot, s szép történet-kéket beszélt el, hogy Trudka szívéből nevetett felettök; a lányka feledte, hogy a kényeret nem ő pirította meg, elfeledte szomorúságát, tartózkodását, még csunya-ságát, s rossz-ságát is, s ez egyszer egé-szen jó kedvű vidám gyermeknek mutat-ta magát.

Theázás után lettll Villi mellé a nagy karszékbe, s az ő sajátoságos mód-jával, s sok különös kitétel és megjegy-zés kíséretében beszélt neki Grant Nani-nál töltött éveiről, elbeszélését szegény kis macskája kimúlásának megható leírá-sával fejezve be.

közölni, hogy a monarchiában napilap (egy hé-ten 3—7-szer megjelenő politikai irányzattal) van összesen 137, heti lap (1—2-szer) megjelen 119, havi folyóirat (1—2-szer) megjelenő 52, összesen nem politikai hírlap és folyóirat pedig összesen 714. Kapható a könyv Demjén m. kir. egyetemi könyvtárusnál Kolozsvárrt, Ára 1. 80 kr.

Ugyancsak Demjén könyvkereskedés-ben rendelhető meg az „Ország világ” e kitiűs folyóirat, Flammariion csillagászatának Wilkens és fia kiadásában megjelenő fordítása. A „Ma-gyar-Francia szakácskönyv és a Révai Testvé-rek értékes vállalata a „Regényvilág.”

Uj zeneművek, Tábornski és Parsch-nál jelent meg Schweizerhaus czimű polka Far-bachtól német czimlappal tiszta kiállításban. Ára 60 kr. Pirniczer műtársnak Deutsh Willytől szin-tén két polka szintén német czimlappal. Árak szintén 60 kr.

Adakozás KÉLER ILOI A síremlé-kére.

Harmadik közlemény.

Gróf Teleki Imre ivén valaki 1 frt, Sala-mon Klára k. a. ivén adakoztak. Barabás Lott 1 frt, Valaki 50 kr, Váradi Józsefné 1 frt, Kun Albertné 50 kr, Nesztor János 1 frt, Somodi Istvánné 1 frt, Illés Gáborné 1 frt, Balogné 1 frt, Gergely Jánosné 1 frt, Prandspisz József 1 frt, Lázár Sándorné 1 frt, Mihal Emma 50 kr, Dr. Fejér Antal 50 kr, D. L. 50 kr, Salamon Klá-ra 1 frt, összesen 12 frt 50 kr, a fenebbi ivén 1 frt. Első közleményen gyittl 100 frt, együtt 113 frt 50 kr.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. jan. 22.

Helyi hírek.

— Essipoff Anette zongoraművésző a tegnapi tartotta hangversenyét a nemzeti szin-házban. A nézőtér nem telt meg egészen, de a páholyokat igen díszes közönség töltötte meg, mely a program megkezdésére kiirt 7 óra helyett háromnegyed 8-ig várakozott a művésző megérkezésére. Essipoff Anette elegáns jelenség, s mindenesetre igen kiváló művésző. Ereje ab-ban van, hogy rendkívül finoman színez, s győn-géd vanásokban tudja, kivált a lassabb menettű részletekben kiemelni: a mi poetikus. Rendkívül tiszta pianói vannak és Field borongó Nokturne-jában Beethoven Sonatajának andantéjában nagy bensőséggel és melegen játszott. A legnagyobb magasztalással szólhatni ujjának gyakorlottságá-ról is. Leschetizky „Les Anulettes”-jében, Liszt vad Tarantellájában és Schuman „Tűcsöké”-ben a nagy gyorsasággal játszott tempókban egyet-len hangooska sem vészett el. Dallamosan és édesen énekel, a hangszere kezei alatt azonban nagyobb, lelkesítő hatást nem bir játéka kel-toni. Ha visszaemlékezünk arra a meglepő erőre, melylyel kivált Liszt szerzeményeiben játszott a mult években nálunk járt művésző, Remmert Mártha — határozottan színtelennek kell talál-nunk például a Tarantella tegnapi előadását. Erő az Essipoff előadásában minél kevesebb van. Ezenkívül nem tudjuk, ha vajjon a mi példá-nyunkban van-e hibásan (Ed. Peters), de tény az, hogy egészen más markirozással, más be-osztással hallottak tegnap a Chopin mazurkáját. A legnagyobb hatást a Tarantellával érte el, s legszebben a Beethoven Andantét és Chopin Ber-

A két gyermek legjobb úton látszott lenni, hogy jó barátokká legyenek, mi-ként Treumann bácsi óhajtott. Ő maga esendesen ült a kandalló tulsó szegleté-nél, s nyugodtan szívta pipáját; könyö-két térdére támasztva, szemait a gyerme-kekre függesztve, s kedvtelve hallgatva csevegéseiket.

Mintán Trudka fájdalmasan szomorú elbeszélését bevégezte, melyet Villi rész-vét felkiáltásaival gyakran szakított félbe, kis ideig elhallgatott. Ekkor egyszerre heves kifejezésekre fakadt, midőn féket nem ismerő, s könnyen izgatható termé-szetével, gondolatai még folyton az őt ért sérelmek emlékeinél mulattak. Egészen más hangon kezdett szólani, mint minő-vel elbeszélte történetét, s a legkeserűbb szavakat kezdte Grant Náni ellen szórni, mi közben gyakran használta azon durva, aljas szavakat, melyeket azon műveletlen emberek ajkairól szokott volt hallani, kik között ezelőtt élt. A gyermek élénk szavakban fejezte ki kiolthatatlan gyűlöle-tét kintzőja iránt, sőt reményét még be-következő bosszu felett is.

Treumann zavartnak, s nagyon ked-vetlennek látszott, midőn védenézet ily hallotta beszélni. Mióta házához fogadta őt, még soha sem volt tanuja ily heves kitérésnek részéről, s jó indulatlag azt hitte, hogy mindig oly esendes és enge-dékeny lesz, mint betegsége, s azon ne-hány hét alatt, mióta nála van. Treumann oly szelid, szeretetteljes természettel birt, hogy nem képzelhette el, hogyan táplál-latna valaki, s különösen egy gyermek,

cuszt játszta. Végezetre a felriadó tapsokra Liszt egyik magyar rapsodiájának finaleját adta elő, egy polkaszerű szerzeményt — igen nagy tiszasággal és szépen.

— **A „Romeo és Julia“** mára hirdett előadása hétfőre maradt, s helyette a Bocaciot vették elő. Holnap Fáy Szeréna játsza Rózsit a Czigányban. Ugy hírik, hogy Fáy kisasszonyával tárgyalásokat folytat az igazgatóság s sikerült is meggyernie néhány előadásra. Sajnáljuk, hogy azon közérdekeltséggel szemben, melylyel e vendégcsereplések iránt közönségünk viselkedik, nem érzi a művezetőség annak szükségét, hogy tárgyalásainak eredményét nyilvánosságra is hozná. Az az igen cynikus nyilatkozat, melylyel multkor egyik lapársunk utasított, hogy: a színházra vonatkozó hírek a színházi irodában tudhatók meg, egyáltalában nem riaszt el bennünket attól, hogy a közönség érdekében meg kívánjuk a művezetéstől: ne tartsa titokban a nyilvános előadásokra tartozó terveit, szándékait. Nem kegyet oszt a tudósítással, de kötelességet teljesít. Nem csupán a színházat magát illető kötelességet, de a közönséget érdeklő, mely tantartja a színházat. És értesítési által nem a saját szolgálat, hanem a forumot, mely működésének mikéntjéről van hivatalva ítéletet mondani, s mely éppen, mivel hiányos értesüléseket szerezhet a színház körében történő mozgalmakról, könnyen azon tévedésbe(?) eshetnek, hogy ott kevesebbet csinálnak, mint a mennyit kellene.

— **Korcsolyázás.** A sétatéri tó jegén vasárnaponként k é t s z e r l e s z z e n e mellett korcsolyázás; és pedig d. e. 11-től 1-ig, d. u. 3—5-ig; mindkétzer a helyben állomásozó katonai zenekar fog játszani. A vasárnap délutáni zene különösen azok óhajára rendeztetik, kik más időben el lévén foglalva, leginkább vasárnap délután érkeznek a korcsolyázásban részt venni. Kolozsvárt, 1881. jan. 21-én. S a l a m o n S á n d o r, korcsolya-egyleti titkár.

— **Farkas kaland.** Egy utazó beszélt nekünk, hogy a napokban a brassó-kolozsvári vonalon, hideg, csikorgó, de szép holdvilágos éjen a vonat robogott gyors menetben a Virágos-völgyön keresztül, midőn három csikasz farkas egy hegyoldalról hihetetlen gyorsasággal vágatott a vasuti töltés felé, s a közeledő személy szállító vonatot a szó szoros értelmében megrohanta. Az egyik ordas a vonat dűrmölésére visszaretent, a második azonban első bar az egyik első kocsi ajtajára felugrott és visszaesett, s ijedtében tovább látott, azonban a harmadik, mely e merész kísérletben vezet volt, a gúzkázán elejére vetette magát, s a gépre alkalmazzott hőkárító a már-már korék alá kerülő duvadat meszedobta az alja. Egy mind a három kalandor — bár szakmányt nem nyert — a méltán megérdemelt halált kikerülte.

— **Kerz egészen** rendessé válni az a hivatalos jelentés, hogy: a mai gyorsvonat megkészt. Napok óta — a természetis akadályok miatt mindig egy-két órával később kapjuk a postát. A mai Budapest felől jövő személyvonat pedig teljesen kimaradt. Csupán N-Váradról kapunk küldeményeket. Mi az oka? — nem mondja a tisztelt jelentés — a tény az, hogy mai reggeli postával sem hírlapot, sem levelet nem vehettünk a fővárosból.

— **Chelifer Entzil.** Ez a név egy állatot jelent, melynek teste hoszúkó tojásdad, fejtora egyenlően szemesezett, tapogatóinak második íze csésze alakú, s szőrei egyszerűek stb. Különböző az alsókorpiók fajához tartozik, és dr.

hosszabb időt át, haragot valaki iránt keblében. Trudka mióta nála volt, oly engedelmesnek mutatkozott, oly igen igyekezőnek, jóltevője minden óhaját teljesíteni, s neki mindenben segélyére lenni, hogy eddig még soha eszébe sem ötlött, minő nehézségekkel lehet egybekötve, egy gyermek felnevelése. De most, midőn ennek haragban égő szemeit, összeszorított kis ökleit látta, s haragos szavait hallotta, melyekkel Grant Nánit fenyegette, határozatlan sejtelmek keletkeztek benne, azon nagy nehézségek, s baj felől, melyeket kis gyámleánya még okozand neki. Csaknem nyugtalanság szállta meg, hogy olyasmibe fogott, minek nem lesz képes megfelelni. E perczen megszűnt a gyermek réá nézve azon kellemes játékszer lenni, minek eddig tekintette őt. Olyasmint látott nyilvánulni benne, minek kemény megfélékezésre van szüksége, s e megfélékezésre az öreg nem érzett elég erőt magában.

És ez nem is csoda. Ez engedelkeny lágy szívű ember, merőben képtelen volt oly szilaj természet ellen küzdeni, mint a Trudkaé. Igaz, hogy nagy befolyással bírt rá, azon nagy szeretetnél fogva, melyet a lányka érzett iránta, e szeretetben nem kétkedhetett. Ez volt az, mi Trudkát betegsége alatt oly szelidé, s engedelmessé tette, s oly hálássá, szivesé, s gondoskodásáért és oly nagy vágyat öntött belé, e jó tetteket valamivel viszonzhatni.

(Folyt. köv.)

Daday és Tömösvári által feltalált új állatka. A feltalálók által — mint azt az „Orvos Term. Értesítő“ utolsó számából olvassuk — dr. Entz Géza egyt. t. ur tiszteletére ennek nevével nevezetett el s dr. Koch nürnbergi tanár (e téren szaktekintély) véleménye szerint „is eddig ismeretlen fajnak erősítették. Említett két fiatal tudósunk három év alatt Erdély s részben Magyarország különböző felhelyein ez állatka közl 14 fajt talált s az anyagot feldolgozván, egy munkában fogják közrobocsájtani.

— **Az unitáriusok** kolozsvári fűtanodájában az 1880—81-ik tanév első felében a közviszálatok január 27-kétől február 5-ikéig fogtak tartani, melyre az illető szülők, gyámokat s a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Hazai hírek.

— **„A király mondta.“** Somssich Pál hetvenéves születésnapj jubileuma alkalmából, közeléltünk egyik legtiszteltebb veteránja, ki az érdekelte körökkel — ha nem is közvetlenül, de befolyásos ismerősei által — folytonos összeköttetésben állott, az 50-es évek elejéről a következő epizódot elevenítette fel egy előkelő társaságban, hol Somssich jubileuma szóba került. Tudvalevő dolog, hogy Somssich volt az első, ki a szabadságharc elnyomása után bent a harzában megtörte a nemzet sírszerű hallgatását azáltal, hogy az 50-es évek elején uralkodott despotizmushoz képest eléggé bátor hangon írta meg véleményét „Das legitime Recht Ungarns und seines Königs“ című német nyelvű röpiratában. A röpirat nagy feltűnést keltett a császári burgban; de emellett még attól is tartottak, hogy azok, kik e művet külföldön is olvasni fogják s a bécsi kormánny eljárással összehasonlítják, nagyon furcsán ítélnék majd a Burg intéző köreiről. Hogy tehát a röpirat által keltett hatást ellensúlyozzák, a kamarilla azt határozta el, hogy az akkor még fiatal, de már ismert Lustkandlral cáfólo röpiratot iratnak. Lustkandl a nyert utasítás szerint a tények és történeti adatok elferdítésével el is készítette a Somssich-féle mű „lebunkozására“ parancsolt röpiratot s azt azon célból, hogy elég harapós-e, felülvizsgálásra benyújtotta a „magas“ megrendelőnek. A véletlen játéka úgy hozta magával, hogy a fiatal uralkodónak, Ferencz Józsefnek a kézirat is kezébe került — Egy bizalmas udvari tanácsos tehet tanúságot arról, hogy midőn másnap a fiatal uralkodó a kéziratot visszaadta, azt mondta: „Én is m e r e m a m a g y a r k ö z j o g o t, o l v a s t a m a S o m s s i c h - f e l e r ö p i r a t o t, m e g e z t i s (a kéziratot) s m i n t a n a z a m ű t e t e l e s a d a t o k o n n y u g s z i k, e z m e g m i n d e n t f e r d i t, a z t a k a r o m, h o g y e z n a p - v i l á g o t n e l á s s o n.“ A Lustkandl-féle röpirat el is maradt.

— **Eötvös halála** napjának tizedik évfordulója febr. 2-án lesz. Számos tanítóegylet ez alkalommal tünnepléyes közgyűlést tart; az Eötvös alap központi bizottsága pedig tünneplőt rendez s Molnár Aladárt kéri fel beszéd tartására.

— **Deák Ferencz** üsszegyűjtött beszédei a Franklin társulat kiadásában fogtak megjelenni. A mű négy vaskos kötetre terjed ki s pár hét alatt napvilágot lát. E kötetek, melyeket Kónya Manó országgyűlési gyorsíró rendez sajtó alá, magukban fogják foglalni Deák Ferencz beszédeit az elsőől (1833. május 2-án a börtüntetés eltörlése ellen) 1847-ig. A többi beszéd a legújabb időkig egy később megjelenő külön kiadásban lesz egybegyűjtve.

— **Az iskolai** takarékpénztárak Magyarországon mindinkább nagyobb tért hódítanak. A beérkezett jelentések szerint eddigél a takarékpénztárak száma a 200-at meghaladta; 13 ezer betevő gyermek mindössze 80 ezer fírtot takarított meg. A közgazdasági egyesület küldöttsége — az „Ung. Post“ értesülése szerint — legközelebb Weisz B. F. vezetése alatt Trefort miniszterrel fog tisztelegni, hogy őt, mint a közoktatásügy vezetőjét, az e téren elért eredményért üdvözlje.

— **Hivatalos értesítés.** Alsófehérmegyében Zalathnán és Abrudbányán új állam táviradi mellék állomások korlátolt napi szolgáltatást nyújtattak meg; — miről a t. szerkesztőség lapjában leendő közlés végett értesítem. Budapest, 1881. Január 10-én. A miniszter megbízásából Takács.

— **Deák Ferencz** levele. Czinner János tartalékos hadnagy a napokban bekltdött a nemzeti muzeumnak egy levelet, melyet Deák az akkori szegedi Deák-kör elnökéhez intézett. A levél így hangzik: „A szegedi ifjúsági körnek szíves üdvözléssel! Öszinte köszönettel fogadom el önök bizalmát s a nekem ajánlott megtiszteltetést. Azon társalgás örömeivel komolyabb czélt is köt össze, a folytonos művelődést ismereteinek társalgás általi szaporítását, az életben annyira szükséges emberismeretnek megszerzését és mindezt a legtisztább honszeretet érzelmével övedzve körül közhasznú társulat, mert előkészíti azokat, kik jövőben hivatva lesznek a haza javára minden irányban előmozdítani. Elkészíti és képesekké teszi hogy egykor szent és nehéz hivatásuknak minél inkább megfelelhessenek. Fogadják tehát köszönetem ismétli kijelentését és

egy szíves óhajást, hogy isten áldja önöket és vezéréje utaikban a nemzet becsületének és a haza javának emelésére. Öszinte tisztelettel Pesten, május 14. 1867. Deák Ferencz.“

— **Szent István** társulat tegnapi ülésén Tarkányi Béla apátkanonok elnököl. Bemutatott a bizottság által elkészített költségvetés 1881-re, melyet a választmány egy általánosságban, mint egyes tételeiben helyben hagyott. A költségvetés végleges megörzés végett a közgyűlés elé fog torjesztetni. Előirányoztatott 1881-re bevételül: 78 ezer 265 fírt 5 kr., kiadásul: 77.837 fírt. A társulat alapítványi tőkéje 1880 végével tett 47.907 fírt 10 kr, mely összeg kamatozó állampapírokból, földhitelintézeti záloglevelekben s takarékpénztári könyvekben van elhelyezve. A pénztárnoki kimutatás szerint a társulat mult évi összes bevétele tett 81,778 fírt 64 kr, összes kiadása pedig 79,688 fírt 59 kr. Folyó év január 1-től — 20-ig bejött összesen 5532 fírt 99 kr. kiadatott összesen 3581 fírt 11 kr, pénztári maradvány 1951 fírt 88 kr. — A pénztárnok jelentése öröndetes tudomásul vétetett s a pénztárnoknak fíradozásáért a választmány köszönetet mondott. Az állandó számvizsgáló bizottság felkérte, hogy az 1880. pénztári számadás reviziójáról annak idején jelentést tegyen. Az ügynökségben mult évi december havában eladatott 44,347 péld. könyv, 1577 darab szentkép, 836 db egyes nyomtatvány. Készpénzben bejött 6806 fírt 59 kr. Az 1880. évi január — december havi összes forgalom: eladatott 487,930 példány könyv, 16,639 db szentkép, 22,060 darab egyes nyomtatvány; készpénzben bejött 61,861 fírt 74 kr.

— **Hölgyek népgyűlése.** A népgyűlések dolgában nem éppen szegény fővárosunkra nagy meglepetés vár, mert olyasvalami van előkészülőben, mit még eddig meg nem értünk. Az országos nő-iparkiallítás egyik helybeli fiók-bizottságának indítványára ugyanis elhatározták, hogy Budapest összes hölgyei nagy népgyűlésre fognak egybehivatni, mely t. hó 29-én d. u. 4 órakor később meghatározandó alkalmas helyen fog megtartatni.

— **A központi** házi ipar egyesület tegnapi Rakovszky Aladár elnöklété alatt választmányi ülést tartott. Első tárgyát ez ülésnek a vácsi tanműhely és az áruarnokról szóló jelentés képezte. E szerint az áruarnokba 49 kiállító a letöltő évben összesen 10,735 fírt értékű árut küldött, ezek közül 2512 fírt értékű áru kelt el. Az áruarnokban kiállított tárgyak legnagyobb százalékát női iparizikkek, fafaragványok és taplókészítmények képezik s ugyancsak ezek örvendenek a legnagyobb kelendőségnek. Ezek után felolvasott Jágocsy József kormánybiztosnak a gyermekjáték-áru meghonosítása tárgyában a ker. miniszterhez beadott véleményes jelentése, melyet a miniszter véleményadás végett a központi háziiparegyesülethez tett át. A választmány a jelentését egy háromtagú bizottságnak adja ki tanulmányozás végett s csak az ezen bizottságtól beérkezett vélemény után fog annak részletes tárgyalásába becsátkozni. E fontos ipar meghonosítását Jágocsy csak úgy véli elérhetőnek, ha e célból Szászországból legalább 10, ezen iparban jártas család telepítettik át Magyarországra, ha a Besztercebányán üresen álló uradalmi épíltet berendeztetik, a betelepítendőeknek 10 évi adómentesség biztosítatik s mindegyik családnak egy meghatározott területű telek adatik.

— **Egy aggnő öngyilkossága.** Pozsonyban a kórház utczában egy öreg házaspár élt, melynek egy idő óta nagy szegénységgel és nyomorral kellett küzdenie. A 70 éves agastyán csak nehezen szerezte meg a mindennapi kenyeret, 62 éves felesége pedig, ki előbb élelmi szerekek lűzt csekély kereskedést, már évek óta beteg és munkaképtelen volt. A nő, kit szomorú sorsa teljesen kétségbeejtett, többször mondta, hogy véget fog vetni életének, mert hisz „ugy sem való már semmire.“ Férfje azonban mindig lebeszélni törekedett őt ily gondolatokról, s azzal a reménnyel biztatta és vigasztalta, hogy nemskára kiépül. Tegnapelőtt reggel 8 órakor a férfi eltávozott hazulról, hogy valahol reggelit szerezzen, s midőn egy óra múlva visszajött a lakás ajtaját zárva találta. Rosszat sejtve, az ajtót szomszédja segélyével fölfeszítette s a szobába lépett, hol borzasztó látvány tárult elé. Felesége areczal az ajtó felé fordulva, az ajtó mellett térdelt, melynek kilinesén egy madzaggal fölakasztatotta magát. Minden fölélesztési kísérlet hasztalan volt. Az öngyilkost a kórházba szállították.

— **Mexikói jöszárgazgató.** D—ky stván honvédelmi miniszteri titkár Miksa császárral volt kün Mexikóban, s ott benső barátságot kötött egy gazdag bankárral, a ki Mexikó legnagyobb földbirtokosai közé tartozik. A baráti viszony nem szakadt meg akkor sem, midőn Miksa császár szerencsétlen vége után az önkéntesek hazajöttek Magyarországra. D. is eljött, hanem barátjával néha-néha levélváltás útján fentartotta a jó ismeretséget. A bankár, bár év év után mult, nem bírta feledni magyar barátját, ki az óta ifjúból meglelt emberré vált, s haza közé ősz szálak vegyültek. Nem régiben D—y mexikói gazdag barátjától újból levelet kapott, melyben komoly ajánlatot tesz neki, hogy jöjjön el hozzá, s legyen összes ingatlan

javának főigazgatója. S mivel ily tisztség sovánny díjazással nem járhat, a bankár évi 5000 dollar fizetést ajánlott fel D—y-nak; a szerződés 10 évre volna megkötendő az ajánlat elfogadása esetén. D—y t a mily kellemesen lepte meg a távoli barát szép meglívója, ép oly fídalommal utasította azt vissza, a család, a rokonok, idősök — s a szegény magyar föld szeretete miatt. Így írja egy könyvomat lap.

Vegyes hírek.

— **A párisi commune** igazságtügyminisztere. Protot ügyvéd is a legtöbb megkegyelmezett kommunisták közé tartozott. Felvételeért folyamodott a párisi ügyvédek lajstromába, lde ezen kérésével a párisi ügyvédek tanácsa visszaszantította.

— **Az angol perkölöségek.** A „Times“ az angol grófsági bíróságoknál felmerülő perkölöségekről szólván, azt az angol jogélet botrányának nevezi. Egy festő keresetet indított teljesített gyapot festés díja felhajtása végett, mely ellen alperes a kivitel hiányossága miatt kifogást emelt. A különbözet 13—14 ft. st. = 1500 fírt. merült fel. A quens bench = felsőbb bíróság elő került az ügy perújítás útján. A bírák elémültek a már felmerült költségek nagyságától és visszaszantiták a pernyitást, mert attól tartottak, hogy a költségek kétszer annyira szaporodnának fel, úgy hogy a pervezetés felet 300 ft. st. = 3000 fírt. perköltség fizetésébe kellene elmarasztalniok. Ezen visszásság okául a sok közbeeső perekot hozzák fel, melyek bírodalmi bírák és végül a felsőbb elé huzoztatnak. Evégre azt mondja a „Times“, az ilyen aggodó gondosság által a jog megállapítható és az elméleti jogának öröme teltetik ugyan benne, de ezen tökéletesség költségei borzasztók és megsemmisítők.

— **London** a hó alatt. A londoni időjárás rendkívüliségei eddig csupán a világhírű küdben nyilvánultak, most ehhez egy oly hózivatar járult, minőt az angol város óriás évkönyvei ez ideig nem tudnak felmutatni. Először nagy hideg állott be, aztán elkezdett esni a hó, végre vihar keletkezett, s most London formaszerűleg a hó alá van temetve, s a közlekedés vele minden irányban megszakt. A város környéke szibériai tájképet nyújt, maga a roppant háztömeg az éjszaki jég-hegy világára emlékeztet. A hózivatar következtében a Themse kiáradt, s az alacsonyabban fekvő, a szegény nép által lakott városrészeket elöntötte. Woolwiekban a folyam roppant károkat okozott. Száz bárka elcsúlyedt. Az összes kárt két millió font sterlingre teszik. A Themsen rohanó óriási jégtablák a parti házak második emeletét surolják. A vasutak és a hajók (a calaisi csatornán) nem közlekednek. — London teljesen el van zárva a külföldtől, s a vidéktől, honnan szintén kétségbejítő jelentések érkeznek. Tegnapi London felett egész nap dühöngött a hózivatar, s amegszakított összeköttetések helyreállítására irányuló kísérletek sikertelenek maradtak. Párisból és egész Franciaországból szintén hóziarakat jelentenek. Nálunk, Budapesten az idő ma elejté jelentékenyen megenyhült.

A „KELET“ magántáviratai.

Athén, jan. 22. Az országgyűlés e hó 27-én kezdődik.

Lima, jan. 22. A chileniak a várost elfoglalták; a perui elnök megszökött.

London, jan. 22. (alsóház) Ryland megtámadja a transvaal tartományok el foglалását, Gladstone védi a transvaal politikát; Ryland indítványa 129 szavazattal 35 ellenében elvetették.

Páris, kamara ülés, jan. 22. Gambetta megköszöni az elnök választást, hangsulyozza a sajtó emancipációt, a gyűlékezési jog szentesítését, óhajítja, hogy a köztársaság liberális intézményekkel vé tessenek körül; [(tetszés.) Say megköszöni a senatusban elnökkel választását, a szabadszólást constatalja, mely a nemzet lelkébe és szívébe hat, örvend az előhaladásnak és kinyilatkoztatja, miszerént tudni fogja azt a viszonyokhoz és a francia társadalomhoz alkalmazni.

KÖZGAZDASÁG.

Mennyit exportálhatnak Magyarországról és az Egyesült-Államok 1880-ki terméséből.

Ugy Magyarország, mint az Egyesült-Államok m. évi gabnaterméséről a teljes adatokból a következő adatok állíthatók össze e kérdésben. Buza Magyarországról legtöbb termelő területén középtermést adott. Temes, Torontál, Csanád, Szolnok-Doboka és Alsó-Fehérmegyék kivételével, melyekben a középnel valamivel gyengébb volt a termés. — Rozs kevés termett; árpa és zab jól, egyes helyeken kitünően termett. A tengeri termés, néhány északi megye kivételével kitünő volt. — Dohány holdanként 10—16 mm. termett, mi jó termésnek tekinthető. Az aratás számszerinti eredményét követke-

ző táblázat tünteti elő: Buza 30.617,000 hektoliter, Rozs 15.614,000, Árpa 19.384,000, Zab 25.054,000, Tengeri 25.000,000, Burgonya 20.000,000 hektoliter.

E terményekből a par excellence ugynevezett kenyérmagvakra, a buza és rozsa esik összesen 46.231,000 hektoliter. Ha a belföldi fogyasztásra (Horvátországot ide nem érve) 13.400,000 lakosnál fejenként 1,85 hektolitert számítunk, — mi tekintettel azon körülményre, hogy egyes vidékeken kizárólag tengerit és burgonyát fogyasztanak, elég magasra van véve, — a szükséglet 23.450,000 hektoliterre tehető; az elvetésre 5 és fél millió holdra 6.000,000 hektoliter szükséges. Marad tehát exportálható buza és rozs 16.781,000 hektoliter.

Az Egyesült-Államok buza termése az utolsó és így legmegbízhatóbb becslés szerint 480.849,000 bushelo (egy bushel 35,2 liter) rugott, ellenben az 1879-ki csak 448.755,000 bushelo. A bevetett terület 1872 ben 32.000,000 acre, 1880-ban 36 millió acre volt. Aerenként tehát az 1880-ki termés valamivel kisebb volt, mint a megelőző évi.

1880-ban volt 13-03, 1879-ben 13,7 bushel. A belföldi fogyasztásra számít a washingtoni földmívelési osztály fejenként 6 bushel. Miután a statisztikai hivatal szerint az Egyesült-Államok lakossága 1881. január 2-án 50.152,000, a belföldi fogyasztásra kerek 300.000,000 szükséges. Marad tehát exportálható buza 180.000,000 vagy 51 millió hektoliter. Hogy e szám megközelíti az igazságot, az kitünik az 1880-iki tényleges kiviteli eredményekből. 1880. első 11 hónapjában az Egyesült-Államokból exportáltatott 132,829,054 bushel buza, 29,233,010 bushel buzaiszt, 1 millió 780,180 bushel más liszttermény és 2,222,162 bushel rozs. Ugyan ez idő alatt exportáltatott tengeri 109,369,000 bushel, árpa 1,243,323 bushel és zab 534,911 bushel. A buza és buzaiszt exportja tehát a 11 hónap alatt több, mint 160 millió bushelt tett ki. 12 hónapra a buza, buzaiszt és rozs kivitele 180 millió bushelre tehető. Ha e számok helyesek — és megközelítőleg megfelelnek a valóságnak — az Egyesült-Államok az 1880-diki termésből négyszer annyit exportálhatnak, mint Magyarország.

HIVATALOS ARFOLYAMOK

a budapesti áru- és értéktőzsdén

1881. jan. 21.

Magyar aranyjárdék	100.—
Magyar vasúti kölcsön	125. 1/2
Magyar kel. vas. államkötv., I. kibocsátás	83.
Magyar kel. vas. államkötv., II. kibocsátás	101. 1/4
Magyar kel. vas. államkötv., III. kibocsátás	83. 1/2
Magyar földterhermentesítési kötvény	96. 1/2
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	95. 1/2
Temes-bányai földterhermentesítési kötvény	95. 1/2
Temes-bányai földterher. kötv. záradékkal	94. 1/2
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	96. 1/2
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötv.	—
Magyar szőlődezsna válsági kötvény	91. 3/4
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	108.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	107.40
Osztrák járadék papírban	73.25
Osztrák járadék ezüsten	74.—
Osztrák járadék aranyban	88.25
1860-ki osztrák államorsjegyek	130.—
Osztrák-magyar bankrészevény	824.—
Magyar hitelbank-részevény	263.—
Osztrák hitelintézet-részevény	988.70
Észtst	—
Cs. és kir. arany	559.—
20 frankos arany	937.—
Német birodalmi márika	58.0
London (3 havi váltókért)	118.70

Fáy Szere na k. a. 4-ik vendégjátéka.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 91. színet.

Kolozsvárt, vasárnap 1881. január 23.

Czigány.

Eredeti népszínmű 3 felv.

Kezdeté este 7 órakor, vége 10-kor.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos

BÉKÉSV KÁROLY

NYILTÉR. *)

Hirdetés.

Üzletemben még a következő leszállított áru zongorák árusítatnak el:

gyári áron alól

Amerikai minta után készült rövid szárny-zongora	450 fírt
Csinos kiállítású rövid szárny-zongora	400 „
Egy jó Sveighofer-féle zongora	280 „
Régibb féle zongorák	100 „
	60 „

Tisztelettel kérem a nagyérdemű közönséget, kik jutányos árárt jó zongorához óhajtanak jutni, egész bizalommal hozzám fordulni, tisztelettel.

Korik Béla.

Zongorakészítő, gróf Rhédey-ház.

*) E rovat alatt megjelenő ezikkéért semmi felelősséget sem vállal, Szerk.

